

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA
Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára, pályaud-
varon és vidéken is, 3 lej
Bukarestben — 3-50

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ck
Egy szám — 1-50 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 164. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Elul 25. — 1923. szeptember 6 Csütörtök

A Japán tragédia

Még nem lehet áttekinteni a borzalmas tragédia méreteit, amely az óceáni szigetország partjain játszódott le. Az emberi képzelet megtorpan e szörnyű pusztulás előtt és vak rémület szállja meg a lelkeket. A föld kitért száját s mint éhes fenevad pillanatok alatt százezreket, talán milliókat nyelt el. Az örök hó magasságából letekintő hegyóriás megrázta hátát és felfakadt, mint mérges kelevény. A sárga faj szívósságával és kitartásával évtizedek és századok óta hordják szorgalmas emberhangyák a köveket és téglákat a Fudzsjama lábához. Diszes palotákat, ragyogó városokat emelnek, alagutakat, furnak, vasutakat építenek és hordják fáradhatatlan szorgalommal az maltart a kultura bábeli tornyához. Es egy szép napon kinyújtja agyagos öklét a föld és lesöpör mindent, amit a hangyamilliók szorgalma és nagyratörése összehalmozott. E pillanatban még csak a szikratávirók szaggatott, rapszódikus vérszikoltásai vannak előttünk. De egyre érkeznek, feltarthatatlan sorban a jelentések az újabb és újabb pusztulásról és még mi is, akiket keményen és érzéketlenül edzett a háboru sok szenvedése, szóltan félelemmel lessük a példátlan katasztrófa újabb részleteit. Es emberi részvétünk minden melegével gondolunk a szerencsétlen népre, amelyet porbasújtott a föld oktalan haragja.

A földrengés Japán legvirágzóbb és legfontosabb centrumait pusztította el. Az európai embernek csak igen hiányos fogalmi vannak arról a kulturális fejlődésről, amelyet a japán nép a legutolsó évtizedek alatt elért. A földrajzi távolság és a nyelvi idegenség elzárta előlünk ezt a hatalmas kulturterületeket. Csak néhanapján hallottunk hírt Japánról, olyankor, amikor ez a bámulatosan szervezett és fegyelmzett nép beleszólt a világ dolgaiba. Az orosz-japán háboru már megmutatta az alacsony növésű, de számunkra szinte érthetetlen energiájú keleti faj félelmetes erejét. Azóta Japán nemcsak szárazföldön, de a tengeren is egyenrangú félként szerepel az európai és amerikai hatalmakkal. Az egyetlen ázsiai nép, amely tökéletesen felszabadította magát az európai befolyás alól és kulturális téren nemcsak utóérte, de túl is szárnyalta Európát. Kemény ököllel megállította az orosz előrenyomulást, letörte Kína ellentállóerejét és az utóbbi években egy csodálatos harcot folytatott, vérontás és fegyverek nélkül, az amerikai Egyesült-Államok ellen, amelynek hatalmi törekvése és konkurenciája veszedelmet jelentett a fetőrekvő és fanatikusan szabadságszerető japánoknak. Ez a békés eszközökkel vívott háboru mármár teljes győzelemmel kecsegtetett. Amerika kezdte belátni, hogy ezzel a sárga néppel szemben hiábavaló minden elnyomó és kizsákmányolási törekvés.

A mostani földrengés súlyosabb csapást jelent Japánnak száz veszett háborunál. Ne feledjük el, nemcsak számolatlan emberélet és vagyon pusztult el Nippon szigetén, de alapjában rendült meg ennek az országnak politikai és gazdasági hatalma is. Tévedés volna azt hinni, hogy a revánra leső szomszédok és versengő ellenfelek e szörnyű tragédia láttán kivetik szívükből a gyűlöletet és irigységet és emberséges szívvel sietnek majd felépíteni a romokat. Hiszen a harag és a bosszu indulatát még benn a lesújtott országban sem tudta megfékezni a katasztrófa. Akadtak emberek, akik százezrek halálhőrgése között, amikor lángtengerben állott a főváros s a mélységből felbőmbölt a haragos föld, amikor megingott minden, ami az emberi értékelés szerint marandó; az elmerülés ezen örjítő perceiben akadtak emberek, husból vérből teremtett lények, akik kicsinyes politikai és hatalmi

céljaik megvalósítására gondoltak és gyilkoltak is e célokért. A japán miniszterelnök a katasztrófa óráiban esett politikai gyilkosság áldozatán. És akadtak emberek, akik a hullák és romok fölött rabolni indultak. Egész bizonyo, hogy a külső ellenfelek sem lesznek emberségesebbek és Japán legyengülését teljes mértékben ki fogják használni politikai aspirációik megvalósítására. Itt áll Oroszország a maga hataimi céljaival és a háttérben leselkedik Kína, megbántott önértével. Az adott pillanatban Amerika is feltolja sisakrostélyát és nyíltan előáll követeléseivel. Szomorú elgon-

dolások ezek, de sajnos az emberi pszichében gyökerezők. Majdnem bizonyos, hogy a japán pusztulásnak politikai következményei is lesznek és nem lehetetlen, hogy a már bekövetkezett szerencsétlenséget újabbak fogják tetézni. Évtizedek kellenek hozzá — mondja az egyik távirat —, hogy a romokat újra fölépítsék. A japán népek újra előről kell kezdenie a négy évtizeddel ezelőtt megindult munkát. Ki tudja, hogy a gyűlölet és elvete-mültség e korszakában nem-e fogják lebilincselni a munkára feszülő karokat? A japán szívósság és kitartás újabb próba előtt áll.

Mussolini archimedesi csavarja

Minél tovább marad Korfuban, annál többet kell fizetni a görögöknek.
Mussolini Franciaország barátságát keresi

(London, szeptember 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mussolini nagyratörő imperialista tervei egyre élesebb konturokban bontakoznak ki az európai közvélemény előtt. Ma már világos, hogy Olaszországnak annexiók szándékai vannak és meg akarja valósítani régi terveit a Balkánon. Rendkívül jellemző erre az a nyilatkozat, amelyet Mussolini tegnap a „Daily Mail“ tudósítója előtt tett. Ebben többek között ezeket mondja a diktátor:

— Biztos vagyok benne, hogy helyemben minden angol államférfi hasonlóan cselekedett volna. 1916-ban Athénban megölték néhány francia matrózt és akkor Franciaország nem kevésbé szigorú feltételeket szabott Görögországnak. Én teljes joggal jártam el és

a zálogot kezemben tartom mindaddig, amíg feltételeimet tökéletesen és szó szerint nem teljesítik.

Ha ez megtörtént, elhagynom Korfut. A görögök nagyon jól tennék, ha sietnének a fizetéssel, mert a jövő héten a kiürítés ára már emelkedni fog. A tengeri hadműveletek sokba kerülnek.

Nemfizetés esetén határozatlan ideig maradok Korfuban.

A népszövetség céljait tiszteletben tartom, de tagadom, hogy joga volna beleavatkozni Olaszország becsületét érintő ügyekbe. Jugoszláviának meg volt a jó oka, hogy kikerülje az Olaszországgal esetleg felmerülő nézeteltéréseket. Itt az ideje végre, hogy ezek a kis Balkán-államok megtanulják, hogy Olaszország erős nagy hatalom.

A Daily Telegraph azt a hírt közli, hogy

Párisban kedvezően fogadták a német kancellár stuttgarti beszédét

Remélik, hogy Németország feladja a passzív rezisztenciát

(Berlin, szeptember 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Stresemann kancellár Stuttgartban beszédet tartott, amelyen a württembergi kormány tagjai teljes számban résztvettek. A kancellár hangsúlyozta, hogy Németország külügyi politikája a Ruhr-vidék feletti szuverénitás visszazszerzését célozza és ezért

a német kormány kész a legsúlyosabb kötelezettségeket is magára vállalni, de csak úgy, ha Franciaország intencióit megismeri.

Németország ezért fentartja korábbi javaslatait, a vasutak concessiója és más gazdasági garanciák ügyében, amelyek egyenértékűek a megszállott területek birtokával. A német kormány bármely, a békés tárgyalások megkönnyítését célzó akciót örömmel fogad.

A francia közvélemény hangulata Stresemann kancellár stuttgarti beszéde után teljesen megfordult. A francia sajtó szerint a beszéd új légtörést teremtett. Elérkezett a közvetlen tárgyalások ideje. Általános benyomás, hogy

a német kormány legközelebb megszünteti a passzív ellenállást.

Akkor bizonyos, hogy Franciaország is előzé-

Olaszország Görögországgal való konfliktusában igyekszik a maga számára megnyerni Franciaországot. Mussolini felajánlotta Poincarénak, hogy

ez esetben a jóvátételi kérdésben ott hagyja a brit álláspontot és a franciákkal együtt működik közre a Ruhr-akcióban.

Berlini jelentés szerint az olaszok Korfuban tizenötezer embert szállítottak partra. A görög tisztviselőket a hadihajók fedélzetén fogvatartják. A korfui lakosság az utcákon tüntetett a megszállás ellen. Az összes görög politikai pártok elfogadták a kormány tiltakozó határozatát. A görögök egyébként megkezdték Imbros és Tenedos kiürítését és előkészítik Karagaacs kiürítését is.

Londonból jelentik, hogy Anglia azt javasolta Olaszországnak,

bizza a konfliktust a nagykövetek tanácsára,

amely rendeljen el új vizsgálatot, a tanács döntése után Olaszország vonuljon vissza Korfuból. A tanács teljes garanciát vállal a jóvátétel megadásáért.

Athén, szept. 5. Alexandris görög külügyminiszter kijelentette a külföldi lap tudósítóknak, hogy a görög nép élénk részvétellel viseltetik olasz misszió halála felett, azonban Görögországot semmiféle felelősség nem terhelheti, mert egyszerű véletlen, hogy a gyilkosság görög területen történt, mert a gyilkosok csak albán komitácisk lehettek.

kenységet fog tanusítani a tárgyalásoknál.

A baloldali lapok felszólítják Poincarét, hogy beszédeinek áradatában most már hasonló produktív beszédeket mondjon.

A „Times“ szerint a stuttgarti beszéd becsületes cselekedet, amelynek nyomán

az egész világ fellélegezhetik.

Tanácsolja, hogy Franciaország módosítsa a megszállás katonai jellegét és tegye lehetővé a passzív ellenállás fokozatos leszerelését.

Stresemann német birodalmi kancellár a „Daily Express“ tudósítójának kijelentette, hogy a jóvátételi problémát csak Németország és a szövetségesek között létrejött megegyezés segítségével lehet megoldani. Angliának az európai ügyektől való visszavonulása nem segítené elő a probléma megoldását. Németország kész a fizetésre, amíg azonban a Ruhr-terület meg van szállva, képtelen fizetni.

— Argetoianu tanácskozása Gogával.

Bukarestből jelentik: Argetoianu volt belügyminiszter Bukarestbe érkezett, hogy Goga Octaviannal, a néppárt erdélyi frakciójának vezetőjével, tanácskozzék.

Románia faipara és kivitele

Beszámoló a pozsonyi nemzetközi fakongresszuson (Kolozsvár, szept. 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ausztus harmincegyedikén és szeptember elsején zajlott le Pozsonyban a nemzetközi konferencia, melyen Romániát a f. kereskedők országos szövetségének főtájtárja, Hermann Brauners képviselte. A konferencián Brauners beszámolt a romániai faipar helyzetéről. E szerint az ország befejtett területe a háború előtti 2 389 263 hektárról 7,195,930 hektárra, tehát háromszorosára növekedett s ezáltal erdőállomány tekintetében ötödik helyen áll Európa államai sorában. Ebből 1,633,285 hektár állami tulajdon, 1,243,522 hektár községi és megyei tulajdon, 720,519 hektár a közintézményeké, míg a magántulajdonban lévő erdők kiterjedése hárommillió 598 802 hektár, azaz a faállomány huszonhárom százaléka.

Románia faiparában az országban elforduló anyag minősége szerint három osztályt lehet különböztetni. Elsősorban a fenyőfa jön tekintetbe a feldolgozás alá kerülő nyersanyagok között. Körülbelül kétszáz erdővagon fenyőfaanyagot állítanak elő évente, aminek ötöd részét a belső szükséglet fedezésére fordítják. Egyes vidékeken, így főleg Bukovinában, Északmoldovában és Máramarosban rezonancdeszkát és klaviatúrát termelnek, melyet egyes gyárak belföldön felhasználnak. A második csoportba tartozik a tölgyfa, melynek kitermelése a háború előtt oly intenzív volt, hogy most ideiglenesen megszüntették. Az ország legnagyobb bányájával fejlett tölgyfaipar honosított meg Romániában és az erdélyi faipar gyártási technikájával, anyagkiválasztásával és üzemi tényezőivel az első közé került amaz országok sorában, ahol tölgyfát termelnek a nyugati államokba szánt kivitt számára. Harmadsorban a bükkfa említendő, melynek egy részét talpának és tűzfának dolgozzák fel, de túlnyomórészt kivitelre kerül. Különösen ki kell emelni Erdély és Bánát bútorgyártását, valamint a furnér, horod és hajlított bútorgyártását.

Az egész országban jelenleg ezeröt száz fűrész működik, amelyből mintegy nyolcvan kizárólag tölgyfát termel, ötven bükkfát, a többi fenyőfát dolgoz fel. Az export, mely a háború előtt körülbelül harmincezer vagon volt, 1921-ben tízezer vagonra csökkent, de 1922-ben már nyolcvanezer kocsi emelkedett és a szállítási viszonyok javulásával 1923-ban előreláthatólag eléri a százezer vagonot. Emellett tekintetbe kell venni, hogy a kormány bizonyos korlátozásoknak vetette alá az exportot.

A román vámpolitika ugyanis, mint minden országé, elsősorban arra irányul, hogy a belföldi szükségletet biztosítsa, másodsorban pedig az hogy a román valuta vásárlóerejét belföldön és az országon kívül lehetőleg összegegyeztesse s ezáltal a romániai ipart is fellendítse.

A világháborút követő években sokat szenvedett a faipar Romániában a szállítási nehézségek miatt, melyeket a vasuti alépítmények rongáltsága, a gördülőanyag és a képzett technikai személyzet hiánya okoztak. De ezen a téren is javulás állott be, amit legjobban bizonyít, hogy a háború előtti 3600 kilométerrel szemben Románia mai vasuthálózata tizenkétezer kilométer, vagonparkja pedig 19.500-zal szemben negyvenezer kocsi, melyből husz és félezer nyitott, a többi fedett kocsi. Ezen kívül harmincezer vagon van javítás alatt. A havi forgalom körülbelül 125.000 kocsi.

Brauners végül azzal fejezte be referátumát, hogy a faipar érdekeinek megvédésére 1921 májusában a termelők bukaresti kongresszusán elhatározták országos szervezetbe tömörülésüket s ma már a romániai erdőipar hatalmas szervezettel rendelkezik. Ez a szervezet magában foglalja szinte az összes cégeket, melyek fatermeléssel, a feldolgozásával és nagybani eladásával foglalkoznak. Az országos szövetségnek három egyesülete van: a nyolc kerületbe osztott Erdélyi Faegyesület, melynek székhelye Kolozsvár, a bukaresti erdőszindikátus Csernovitzban és a faegyesület Bukarestben.

Legolcsóbban
fest, tisztít az

UNIO
gőzmosógyár
Gluj, C. Reg. Ferd. 133

1383

— Az Uj Kelet nagyváradi kiadóhivatala Szilágyi Dezső-u. 6 sz. alatt van, ahol aapot érdeklő bármilyen ügyet elintéznék

Nachum Tisby Palesztina iparáról

Uj élet, új lehetőségek. Látogatás több ipartelepen

(Kolozsvár, szeptember 5. Az Uj Kelet munkatársától.) Beszámoltunk már arról, hogy a Cionista Világszervezet palesztinai Executivejének megbízásából Kolozsvárra érkezett Nachum Tisby, az ipar és kereskedelmi ügyosztály vezetője. Tisby magával hozta az Executive ajándékát: az állandó Palesztina-kiállítás anyát, melyet a Zsidó Nemzeti Szövetség hejységében nyerte el helyezésre.

Tisby tegnap több kolozsvári iparüzemet tekintett meg. Különösen meglepte az "Irs" kerámiai gyár pompás munkája. A gyár egyik főszervezője és igazgatója, Parkas Simon maszer feében százezer drab porcellán-üzemeltetőt ajánlott fel a Nemzeti Alapnak. Tisby látogatást tett az Archimedes mérleggyárban, mely az egyedüli ilyen üzem Romániában és a Club cipőgyárban. Látogatást tett a Renner lőrgyárban is, Palesztinában azonban ennél fejlettebb üzemek vannak.

Az Executive kiküldöttje este a Poale Cedek zsidó iparos-egyesület lácgata meg s felvilágosítással szolgált a palesztinai ipari viszonyokról. Nem száraz elméleti fejtegetések voltak ezek, hanem az élet eleven valósága. Előadás végén egyes iparosok kérdéseket intéztek Tisbyhez, aki megbízható felvilágosításokkal szolgált a palesztinai ipari viszonyokról és keresleti lehetőségekről. Tekintettel Tisby előadásának teljesen gyakorlati jellegére, olvasóink számára nemcsak az előadásokról számolunk be, de a kérdésekre adott praktikus válaszokat is ismertetjük:

A zsidó szellem dominál Palesztinában

— Amikor a palesztinai helyzetről beszélnek — kezdte előadását Tisby —, csak ennek gazdasági vonatkozásait érdekelnek, nem pedig a politikai, vagy gazdasági, bár igen sok helyen a gazdasági élet és a politikai összefügg egymással. Erec Jisrael a zsidóság körében egyre népszerűbb, azonban csak igen kevesen tudják, mi történik valójában az ottani gazdasági életben. Vannak, akik pesszimiztikusan látják a helyzetet és azt mondják, hogy ott is galutban van a zsidóság és az arabok dominálnak. Ez azonban a valóságnak egyáltalán nem felel meg, mert Erec Jisrael valóban zsidó s minden lehetőség megvan arra, hogy gazdaságilag a mi vezetésünk, irányításunk mellett zsidó nemzeti szellemben legyen naggyá és erősé. Palesztinában minden odafelé fejlődik, hogy erős jövót alkossunk.

A zsidóság szám szerint kisebbségben van Palesztinában, azért mégis övé a gazdasági vezetés hatalma. De a zsidó szellem már domináló em lett, mindenütt héberül beszélnek s hivatalos érintkezésben is a héber nyelv teljes joggal bír.

Amerikai tőke

— Palesztinában a gazdasági fellendülés szembeeszkö, különösen jelentős a külföldi tőke beözönlése. Főképpen amerikaiak helyezik el szívesen tőkéjüket palesztinai vállalatoknál. Erec Jisraelban a politikai helyzet teljesen stabil, ami egyben a gazdasági fejlődés alapja is. A mi feladatunk, hogy ezt a helyzetet kihasználjuk s valóban minden vonatkozásában zsidóvá tegyük a nekünk ítélt földet. Minden zsidó, ki Palesztinába jön, erősíti a helyzetünket.

— Azok, akik tárgyilagosan, Cion szervezetének optimizmusára, vagy a hirtelen meggazdagodni vágyás pesszimizmusára nélkül ítélik meg a helyzetet, azonnal megállapíthatják, hogy Palesztina gazdasági életében a zsidóság nem számarányának megfelelő 15 százalékos szerepet visz, hanem az arabok látszanak ezzel a százalékszámmal szerepelni. A zsidó intellektualizmus győzelme ez az ipari élet minden vonatkozásában. Itt látjuk csak, hogy a zsidó nép él és dolgozik. Zsidó városrészek mellett teljesen zsidó falvak vannak, melyek a modern mezőgazdaságnak valóságos mintaképei.

Produktív elemeket

— Sokan azt hiszik, hogy Palesztinában csak földmivészekre van szükség s ez a kolonizáló munka meríti ki az országépítést. Ezzel szemben Palesztinában a modern állam minden rétegét meg kell teremtenünk, tehát az iparosozást is. A zsidók legnagyobb része a galutban kereskedő. Oroszországban a zsidók 42, Litvániában 80 százaléka foglalkozik kereskedelemmel. Palesztinában 15 százalék, de

ez a szám is igen magas, mert egy modern államban legfeljebb 6—8 százaléka a lakoságnak lehet kereskedő. Mi Palesztinába produktív elemeket akarunk kitelepíteni s ez alatt azokat is értjük, kik magánvállalkozásokat akarnak létesíteni és pedig nemcsak a városokban, de a falvakban is.

— Az iparosozásra nézve igen kedvező a helyzet. Megfelelő szakismerettel és kis tőkével az az iparos, akire szükség van, könnyűszerrel teremthet magának kifizető egzisztenciát. Viszont nagy vagyon se ér semmit, eluszik, ha az illető nem bír megfelelő szakismerettel. Itt azután — különösen Romániában — visszaretent a nagy valutadifferencia. Egy font ezer lej, ez azonban teljesen azt jelenti, hogy egy font hatalmas vásárlóerejű pénzegység, melynek részei, a piastter is, vásárlóképes. Hozzájárul ehhez, hogy a font stabil pénzegység és így biztos gazdasági bázis, ami a többi európai pénzekre nem mondható.

— Palesztina ma még szükségleteinek legnagyobb részét a külföldről fedezi, úgyhogy az import hatszorosa az exportnak. Ez kritikus helyzetet jelent s minden más országban egy ilyen passzív kereskedelmi mérleg feltétlenül valuta romlást jelentene. Hogy Palesztinában a font stabilitását az nem érinti, annak a feltétlen bizalomnak következménye, mellyel a világpiac az ottani hatalmas gazdasági nekilendülést kíséri. A zsidó munka értéke az a stabilitás és zsidók nélkül Palesztina elpusztulna, tehetetlen, jelentéktelen arab pusztasággá volna. A gazdasági egyensúlyt a cionista munka biztosítja, mely a külkereskedelmi élet deficitjét a Nemzeti Alap lefedtetésével és pénzüportjával pótolja.

— Palesztina tehát nyitva áll a képzett és némi tőkével rendelkező szakmunkások előtt. A mi feladatunk az, hogy olyan szakmunkások jöjjenek ki, akikre szükség van, akik elhelyezkedést tudnak nyerni. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetséggel a jövőben a legszorosabb kontaktust tartjuk majd fenn, a legprecízebben informáljuk a gazdasági helyzetről, ipari lehetőségekről, úgyhogy ezzel lehetővé válik azoknak az iparosoknak elhelyezése, kik Erec Jisraelban akarják gyermekeik jövőjét biztosítani. A Nemzeti Szövetség részére egy ipari és mezőgazdasági kiállítás rendezünk be s az a terv is megvalósulás előtt áll, hogy egy társaságot létesítsünk az Erdély és Palesztina közötti kereskedelem lebonyolítására.

Nachum Tisby ezek után felszólította a Poale Cedek megjelent tagjait, hogy intézzenek hozzá kérdéseket az egyes iparágak palesztinai elhelyezkedési lehetőségeik illetőleg. Az egyes válaszokat rendszerezve s összefoglalva itt adjuk.

Cipésziparban

feltétlenül jó munkás, főképp a mechanikai üzemben jártas, elhelyezést tud találni. Ahhoz, hogy mint önálló mester letelepedjék, legalább 50 font tőkére van szüksége. (Az itt és később jelzett tőke az utazási költségeken kívül szükséges.) Mint munkás csak termelőszövetkezetnél kaphat elhelyezést. Főképpen fehér vászoncipők előállításával lehet keresni.

Férfiszabó

Itt is csak elsőrendű szakmunkások kaphatnak elhelyezést. Mint önálló mesterek csak úgy tudnak boldogulni, ha megfelelő szövet- és hozzávalókat árral rendelkeznek, mely legalább egy évre elegendő kell legyen. Önálló kis műhely létesítéséhez 100—120 font szükséges.

Női szabó

mint önálló kismester 300—350 fonttal rendezhet be magának műhelyt. Mint munkás nehezen talál elhelyezést.

Fehérneművarrás

biztos megélhetést jelent, azonban csak a cseh és bécsi áruk minőségével versenyképes munkások számára.

Kovács

a városokban sok van, sőt nagyobb községekben is. Afule városban elhelyezkedést találhat egy-két kovács, mert ez fontos csomópont és ott most egy zsidó város épül.

Szobafestő

csak nyáron dolgozhat. Önálló mesternek legalább 30 fontra van szüksége. Képzett munkást igen nehéz kapni. Munkakilátások jók.

Cukrász

csak úgy tud boldogulni, ha megfelelő helyiséget rendez be s szakmájában elsőrendű. Már itt meg

kell tanulnia összegbe kerü hogy maga é van szüksége. tást kap.

csak megtelevykedni.

egyelőre nüzemmel is a

is nehezen ka vetkezet Haif

elhelyezkedés het a kivánd vizművek igaz magyarországi

egyelőle kevés műhely a szük gol áruval ke

biztos és köm 50 fontra van hogy a munk keverést meg

általában szab kére van szük

Jap
A katasztrágot. A k

(Bécs, s jától.) Japán érkeznek. A n földrensés ny tűzvész és az gátat vetni az

A napró borzalnak ujal a katasztrófa z tos képet alko képzelést meg tések háromszá érkezett távira

Tokióban

Ez a bor tás, csak becsl hõng a tűz, az mint a földren kióban eddig t a földdel egye

Gyilk

A katasz lepergése után menekült csöcs hoz és gyilkolás az üszkös házsz roncsait megme senek védetteb erõin kívül a birközniok élelt

A fosztog össze és csapa társra. Tokióban utcai

a fosztogatók é során a katonas A fosztog

A „Times hajnalban újablökések irtózatot borzasztó pusztít rengések követk dõlt romba. Így Kamakura, J

Az újabb érkeztek pontos lentések szerint Bonin, Osein

Yokohama mellett

kell tanulnia a kályha felépítését, mert az nagy összegbe kerülne. Egy üzem berendezéséhez, feltéve hogy maga építi a kemencét, 300—400 fontra van szüksége. Mint munkás 50 piasztert és ellátást kap.

Kárpitos

csak megtelelő tőkével — 200 font — tud elhelyezkedni.

Asztalosra

egyelőre nincs szükség, mert a gyárak redukált üzemmérel is a szükségesleten felül produkálnak.

Lakatos

is nehezen kap munkát. Az „Amal“ termelési szövetkezet Haifa foglalkoztat szakembereket.

Vizvezetési munkás

elhelyezkedésének Koch volt budapesti mérnök lehet a kivándorló segítségére. Koch a jeruzsálemi vízművek igazgatója és munkatársai többnyire volt magyarországi mérnökök és szerelők.

Mechanikai üzemek

egyelőre kevés kilátással kecsegtetnek. Gépjavitóműhely a szükségesnél több van. A rézüntő az angol áruval kell versenyre keljen.

Kályhás és edényes

biztos és könnyű elhelyezkedést talál. Legfeljebb 50 fontra van szüksége. Glazurt hozzon magával, hogy a munkát megkezdhesse, míg a palesztinai keverést megszokja.

Kerámikai munkásnak

általában szabad és biztos tere nyílik. Kévs tőkére van szükség.

Japánban városok tűnnek el a föld színéről

A katasztrófának hárommillió halottja van. Éhség és tüzvész tizedeli a lakosságot. A katonaság összeütközött az éhséglázadókkal. Újabb földrengések. A bécsi japán követ nyilatkozata

(Bécs, szeptember 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Japán katasztrófájáról egyre riasztóbb hírek érkeznek. A nagy szünjátékunk még nincs vége, a földrengés nyomában pusztító dühvel száguld a tüzvész és az éhség, amelynek egyelőre képtelen gátat vetni az emberi erő.

A napról-napra érkező távirati jelentések a borzalmas újabb és újabb részleteit tárják fel, de a katasztrófa zürzavarában még ma sem lehet pontos képet alkotni a tragédiának minden emberi elképzelést meghaladó mértékéről. A tegnapi jelentések háromszázezer halottról számoltak be, a ma érkezett táviratok egyedül

Tokióban ötszázezer ember haláláról adnak hírt.

Ez a borzalmas szám nem végső megállapítás, csak becslés, mert Tokióban még mindig dú, hűg a tűz, amelynek a pusztítása borzalmasabb mint a földrengése. A földrengés és a tüzvész Tokióban eddig több mint háromszázezer házat tett a földdel egyenlővé. Leégett Tokiónak majdnem

Gyilkolnak és rabolnak a katasztrófa zürzavarában

A katasztrófa első zürzavaros pillanatainak lepergése után a nagyvárosok és tengerpartok megmenekült csöcseléke hozzásegődött a pusztító tűzhöz és gyilkolásra készen, prédára lesve járja be az üszkös házsorokat. Az életüket és vagyonuk roncsait megmentett lakóknak, akik futva igyekeznek védettebb területekre, a természet elemi erőin kívül a katasztrófa hiénáival is meg kell birkóznok életükért.

A fosztogató csöcselék bandákká verődött össze és csapatostul indul rablásra és fosztogatásra. Tokióban

utcai harcra került a sor

a fosztogatók és a katonaság között, amelynek során a katonaság több száz koreait agyonlőtt.

A fosztogatók száma egyre nő, a napok óta

Újabb földrengés pusztít Osakában

A „Times“ jelentése szerint Osakában **hétfőn hajnalban újabb földrengés pusztított.** A földrengések irtózatossá sebesítették percekig tartottak és borzasztó pusztítást vittek véghez. Az újabb földrengések következtében kisebb városok egész rajta dőltek romba. Így

Kamakura, Jokosuka, Atame, Ito teljesen romokban hever.

Az újabb földrengés pusztításairól még nem érkeztek pontos hivatalos jelentések. Az eddigi jelentések szerint a földrengés következtében

Bonin, Oseima és Onosima sziget elsüllyedt,

Yokohama mellett két szigetet borított el a szökőár.

Kosár- és szalmakalap-fonó, kötélverő

már tíz font tőkével, sőt esetleg anélkül is azonnal elhelyezkedhetik s szépen keres, úgyhogy vagyona terhet szert. Ugyiszintén

takácsok

is jó keresethez jutnak.

De ezeken kívül az ipar ezer ága nyújt megélhetést. A fontos azonban az, hogy a Palesztinába való bevándorlás előtt a szakmunkás jöjjön teljesen tisztába a helyzettel. Általában Erec Jiszraelban csak a legjobb szakmunkások tudnak boldogulni, ezek kereseti viszonyai azonban — ha elhelyezkedést nyerne — a legjobbak. A letelepedés, ipar-gyakorlás, teljesen szabad, az állam csak higiéniai szempontból gyakorol ellenőrzést.

A gépek kivétele

általában tilos, illetve az érték tizenkét százalékát kell fizetni. Ha azonban iparos magával hozza a gépeit, úgy a kereskedelmi ügyosztály szabad behozatalt biztosít. A lakásviszonyok a városokban sulyosak, de nem a mi fogalmaink szerint. Évi huszonöt fontért már megfelelő lakást lehet szerezni, különösen jó elhelyezkedést nyerhetnek azok, akik földművelés mellett valamely házi iparhoz értenek. Így például biztos megélhetést jelent a háztartási cikkek — fakanál stb. — házi előállítás.

Ahhoz, hogy Palesztinába az iparos kimenjen, lelkesedésre, szaktudásra és kis tőkére van szüksége. Ahol ez a három kellék együtt van, ott bátor lélekkel vállalhatja bárki azt a munkát, mely egy országépítésben való részvételt s egyben biztos megélhetést és gazdasági jólétet jelent.

minden gyára. A tüzvész áldozata lett a város összes kórháza, amelynek betegek közül egy sem menekült meg, valamennyien szénén égtek.

A saskői alagutban a földrengés perceiben **két vonat összeütközött.**

A vonat utasai megégették. Az uyerói pályaudvaron nyolcezer menekülő ember gyűlt össze, akik a veszélyeztetett vidékről az ország központja felé igyekeztek. A tüzvész belekapott az állomás épületébe, néhány perc alatt a hatalmas épület irtózatossá robajjal összeomlott és

maga alá temette a menekülő nyolcezer embert.

A mentés eshetőségeit sulyosan kockáztatja az a körülmény, hogy a tokiói öböl valamennyi **világítótornya összeütközött** és így a hajózás erősen veszélyeztetett.

Az eddigi jelentések szerint a **tokiói angol követség épülete sértetlen**, a francia és olasz követség épülete valószínűleg összeütközött, az amerikai követségről pedig ellentmondó hírek érkeznek.

óriási lázadásokban tört ki.

A katonaság parancsot kapott, hogy fegyverrel törje le az éhséglázadást, de a legénység, akik hozzátartozóinak jórésze a katasztrófa áldozata lett, megtagadta a fegyver használatát. Yokohamában is sulyos éhségzavargások törtek ki. A zavargásokat a rendőrségnek és a katonaságnak mindeidőig nem sikerült elnyomnia.

Amerikai és kínai lapok egybehangzó jelentései szerint **Tokio teljesen romokban hever.** Yokohama három európaiaktól lakott külvárosában kő nem maradt kővön. A kikötőben több ezer külföldi pusztult el. A pusztulás olyan nagyméretű, hogy **évtizedekig nincs remény az elpusztult területek újjáépítésére.**

Japán fejlődése évtizedekre vissza van vetve, Japán ma már nem nagyhatalom, hanem **romhalmasz.** Eddig ellenőrizhetetlen pontosságú távirat osakai jelentése szerint a katasztrófának **összesen hárommillió áldozata van.**

Tegnap a Reuter-ügynökség jelentése alapján hírt adtunk arról, hogy Jamanota miniszterelnök

politikai gyilkosság áldozata lett. A mai távirati jelentések szerint Jamanota miniszterelnök ellen tényleg merényletet kíséreltek meg, a miniszterelnök barátainak sikerült a gyilkosságot megakadályozni.

A japán kormány örök riválisában, Amerikában most **humánus barát**ra talált. Az amerikai církölök a tengeren szikratávíró-stafétát létesítettek. A mentési munkálatok az elpusztult városokban folynak, amennyire már mentésről egyáltalán szó lehet.

A menekült lakosság éheznek. A pekingi japán követ tárgyal a kínai kormánnyal az élelmiszerszállítás ügyében.

Újabb newyorki távirati jelentés szerint Tokióban **kedden**

két új földlökést észleltek.

Az épen maradt házak **százával semmisültek meg** és maguk alá temették az emberek ezreit. Tokióban és Yokohamában az új földrengés következtében a zürzavar szörnyű méreteket öltött. A lakosság jórésze a városokon kívül a szabad ég alatt tanyázik. A városban benrekedtek fosztogatnak és rabolnak. A holttestek ezreinek döglétes büze új veszéllyel fenyeget: a pestissel. A katonaság éppen ezért a **holttesteket az utcákról az égő házakba dobálja.**

Az éhség óriási méreteket öltött Tokióban,

kétfélmillió tonna rizs pusztult el a tűzben.

A megmenekült lakosság rémülettel látta, hogy a tűz minden felhalmozott élelmiszerkészletüket elhamvasztja. Az emberek százai az égő raktárépületekbe vetették magukat, hogy legalább egy marék rizst menthessenek ki az enyészetből.

A szörnyű éhség miatt

újabb éhséglázadások törtek ki

Tokióban, amelynek során a katonaság összeütközött a fosztogatókkal. Az összeütközésnek több ezer halottja van.

A Reuter-ügynökség jelentése szerint hozzávetőleges becslés szerint egymillió sterling szükséges Japán újjáépítéséhez. A régens herceg százmillió jent ajánlott fel a segélyakciónak. Pekingi jelentés szerint az eddig elpusztult városokon kívül Odavare, Chiba, Kokosuka, Jokosuka és Timoda is elpusztult. Ugyancsak pekingi jelentés szerint hat amerikai torpedózó orvosokkal és élelmiszerrel sietett Yokohama segítségére.

A bécsi japán követség nyilatkozata

A bécsi japán követség ma délig nem kapott hivatalos jelentést a katasztrófáról. A japán követség személyzete így az európai sajtóban megjelent depimáló jelentésekre volt utalva, amelyeket szorongó aggodalommal kísérek figyelemmel és remélik, hogy a későbbi részletes jelentések a katasztrófa méreteit szűkebbre szabják, mint az első riasztó hírek.

Mitsuo Arakava követségi titkár fogadta a bécsi lapok munkatársait és közölte, hogy a követség feszült aggodalommal várja a borzalmas szerencsétlenségről szóló első autentikus jelentéseket. Anélkül, hogy el akarnák palástolni aggodalmukat, a követség tagjai úgy vélik, hogy az eddigi jelentések tartalma nem mindenben fedi a valóságot. A földrengés pusztította vidékről és az elpusztult építészeti remekművekről Arakava követségi titkár az alábbi felvilágosítást adta meg:

A tokiói császári palota

Az 1889-ben újjáépített császári palotát, amely a város közepén dombos területre épült, valódi japán épület. Fából épült, teteje pedig rézzel van fedve. A messze kiterjedő palota Hirohito régens rezidenciájul szolgál, akinek megmeneküléséről hírt adtak a lapok, a mikádó tudvalevőleg Nikóban lakik. A teret, amely a várkastélyt körülöleli, széles sánc övezi. A palota, mióta a japán mikádók eltették Tokióból a székhelyüket, a nagyhercegek lakóhelyeül szolgál.

A **junikai torony**, amely a földrengés alatt rombadőlt, Asakuza keleti kerületben épült, ezért Azakuza-torony is hívják. A torony Tokio legmagasabb épülete volt, palából épült. Tizenhét emelete volt, míg a többi toronyok alig ötemeletesek voltak. Eppen úgy uralta impozáns nagyságában a várost, mint a bécsi Stefansturm. Építészeti jelentősége azonban nem volt, mert minden művészi cél nélkül épült és pusztán őrtoronyul szolgált. A torony magántulajdonban volt és néhány fillért minden kiránduló megtekinthette. Az utolsó emeletről a város egész képe a látó-síkba terült.

Sziget, Huszt, Toronya

Végig az ujjáéledő Máramaroson

(Marosvásárhely, szeptember 5). Minden év júliusában meg szoktam látogatni szülőfalumat, az orosz invázió véres történetéből ismeri Toronyát. Eddig nem kötött hozzá semmi egyéb, mint a rét, a berek és a Kárpátok irdatlan fenyevei. Most, amióta a kaftános zsidócskák megértették, hogy a cionizmus utja oda is elvezet, azóta zsidó testvéreim, az új generáció héber dala vonz a Máramaros mélyén meghúzódó falucskába.

Szigeten a táborbászallott kolozsvári, aradi, temesvári és marosvásárhelyi sómérok kulturestélye adta meg az ezidei nyári programomat. Az előadás-nyilott először alkalom zsidó kulturával megnyitni a máramarosi kulturpalotát a Joint árvái előtt. Drága kis árva gyermekeket tanítottam kézimunkára négy héten keresztül és örömmel állapítom meg, hogy ez a négy hét óriási nevelőhatással volt a mosolygó apróságokra: fegyelmet vitt közük és megvetette a munka talaját az utca apátlan gyermekei közt. Ebben segítségemre voltak Káhn Hermanné, dr. Fried Abrahamné, dr. Kacz Bébiné, Berger Dóra és Blank Rózi, valamint Fuchs Ede, az amerikai Joint máramarosi irodájának elnöke.

A tanfolyamon dolgozott árvák szébbnél-szébb kézimunkákat készítettek a temesvári cionista konferenciával kapcsolatban rendezett Keren Kajemetkiállításra. S a vendégcserkészek hatása alatt a kis árvák keze új munkán serénykedik és alig várják, hogy a szép sómerruhában zárt sorokba igazodjanak harsány „hasgach!” vezényszóra.

S én tovább mentem más városokba zsidókat és zsidó lelkesedéssel megrendezett héber kulturestélyeket látni. És láttam: Husztban a héber óvodának ötven-hatvan növendéke volt tavaly s az eredményt, amit elérték, óriási. A héber iskolák az egész vonalon megkapták a nyilvánossági jogot héber tanítási nyelven. A héber estélyen Huszt társadalmának színejeva megjelent. Egyik korifeus, aki tegnap még asszimiláns volt és ma ráeszmélt már a cionizmus nagy igazságára, örvendező büszkeséggel fordult felém:

— Mit szól a mi gyermekeinkhez? Egy év eredménye.

A kis Pikk Bandi, meg a csöpp Wolvovitsgyerek ajkáról úgy folyt a héber dal és az ősi szó, mintha soha más nyelven nem beszéltek volna. S aki még nem tökéletes benne, jiddisül énekel, szaval, előad és beszél. A rendezőség nagy ügyességgel állította össze a héber műsort, amelynek keretében nagyszerűen érvényesült Farkas jiddis fordítása. A gyermekek precíz betanításáért Donath karmestert illeti dicséret, míg a művészi értékű diszletek Dow és Eisler kezét dicsérik. Általában a máramarosi zsidóságban sok tehetség kallódik el a nép szegénysége miatt.

... Szülőfalum felé vitt az autó a gyönyörű völgyben. Kétoldalt a magas hegyek és a tükörsima országot mellett a girbe-görbe Nagyg folyó.

Toronyán palesztinai kép tárult elém, amidőn a juhokat és szarvasmarhát legeltető zsidó gyermekek ajkáról felsendült héber dalt sodort felém a kárpáti szél, mely felkapta a dal visszhangját és betöltötte vele az egész falut... Toronya. Ott hivalkodik a patak partján a héber iskola, mely nyolcvan növendéket fogad be. Erre az iskolára büszke lehet minden zsidó, hogy az ő munkájukból és a Joint pénzén épült iskolát ennyi gyermek látogathatja és kristálytisztá zsidó irányu és szellemű nevelést kapnak.

Pikk Miklósné nevét talán sohasem fogják itt elfelejteni. Nemcsak a zsidóság mentőangyala ő, de a ruszin nép is sokat köszönhet neki. Mert nemcsak a héber iskola megteremtésén és a Joint-akció megszervezésén fáradozott, hanem küldöttséget vezetett Ehrenfeld ruszinszko kormányzóhoz és szószólója volt a rutén népnek, melynek iskolát kért és munkát, hogy a súlyos állami adót fizetni tudja. A zsidóság részére ígéretet kapott tiz-tizenötmillió cseh koronára, melyből az oroszok által feldúlt templomokat fogják restaurálni. Amikor visszaérkezett Prágából, kék-fehér lobogóval, a zsidó és cseh himnusszal, virággal és hálaudvözléssel fogadták. A héber iskola növendékei héber szóval köszöntötték Pikk Miklósnét.

... Ez a nyár volt a legszebb életemben. Toronya, te kis jelentéktelen pont a térképen és ti toronyai zsidók, még eljövők hozzátok. A viszontlátásra. Löhitraót. *Wintner Jenőné*

Az amerikai kivándorlókat ezentul Európában vizsgálják meg

Az Amerikában élő családőt nem lehet elszakítani családjától. Naponta ezer kivándorló szökik utlevél nélkül Amerikába

(Newyork, szeptember 5. Az Uj Kelet tudósítójától. Davis amerikai munkaügyi miniszter, az amerikai bevándorlás kérdésének legfelsőbb irányítója, hosszabb tanulmányutat tett Európában, amelyről augusztus közepén érkezett vissza Newyorkba. A miniszter európai útján több nyilatkozatot adott az újságíróknak az amerikai törvényhozás elé terjesztendő új bevándorlási törvényről. A javaslat szerint ezentul követelni fogják a kivándorlóknak már

az európai oldalon, a konzulok által való megvizsgálását és kiválogatását,

mert arra a meggyőződésre jutottak, hogy a kvótatörvény nem mindig a kívánatos elemekhez juttatja az Egyesült-Államokat. A munkaügyi minisztert Aswei amerikai demokrata képviselő is elkísérte európai útjára, aki szintén többször nyilatkozott újságírók előtt és kijelentette, hogy Magyarországon és Ausztriában egyes helyeken nyíltan megmondták, nem adnak passzuzt más kivándorolni akaróknak, mint a nyomorékoknak és a nem kívánatos polgároknak. Az egyik amerikai magyar lap főszerkesztője még az érkező hajón felkereste a munkaügyi minisztert, hogy megkérdezze tőle, ez a kijelentés elhangzott-e, illetőleg hogy Magyarországon tettek-e ilyen nyilatkozatot. Davis munkaügyi miniszter a meghatározottabban kijelentette, hogy a magyar kormány részéről ilyen kijelentés nem hangzott el. A munkaügyi miniszter nyilatkozatának további része is igen érdekes dolgokat tartal-

maz. Kijelentette ugyanis, hogy az Ellis Izlandon deportáltak kellemetlenségeit csak akkor lehet kiküszöbölni, ha

a kivándorlók megvizsgálását és kiválogatását Európában végzik el.

Véleménye szerint egy Amerikában élő bevándorlónak külföldön élő családja számára — ha szellemileg, fizikailag és erkölcsileg erre alkalmasak — meg kell engedni a bebocsátást. Az Amerikába készülők e pillanatban teljes bizonytalanságban vannak, hogy vajjon rákerül-e a sor mindannyiukra, akik a hatóságoktól utlevelet kapnak. A munkaügyi miniszter nyilatkozatának van egy idevonatkozó része is, amely így hangzik:

— A mi külföldi konzulainknak nincs joga megtagadni a vizumot, ha a kvótából még telik. En azt akarom, hogy adják meg a vizumok felett való rendelkezési jogot a konzuloknak teljes mértékben és a bevándorlók vizsgálatát is az ő felügyeletük alatt folytassák le.

A munkaügyi miniszter ezenkívül hive a kötelező nyilvántartásnak, amit teljes mértékben keresztül akar vinni. A nyilatkozat foglalkozik az Amerikába beszkö kiwandorlók kérdésével is. A miniszter ugyanis kijelentette, amit Európában hangoztatnak, hogy naponta ezer kivándorló szökik be Amerikába, van némi alapja. A kiválogatás rendszerére szükségünk van és én vele állok, vagy bukom — fejezte be nyilatkozatát Davis amerikai munkaügyi miniszter.

Mussolini adót vet ki az idegen szavakra

Róma, szeptember 5. Az Uj Kelet tudósítójától. Mussolini kormánya egészen újajta adót vezetett be: az idegen szavak adóját. Az új adó célja nem fiskális, vagyis nem arra szolgál, hogy az államnak új bevételeket biztosítson. hanem egyszerűen nemzeti-filológiai rendszabály. Mussolini kormánya el akarja érni azt, hogy az olasz üzleti világban az idegen szavak eltűnjenek és megfelelő olasz kifejezésekkel pótolják. Aki mindamellett azt hiszi, hogy üzemenek megjelölésénél az idegen szavakat nem használhatja, az évenként 50 liráig terjedhető adót fizet. Az adózással Mussolini kormánya tehát akkor éri el célját, ha minél kevesebb folyik be belőle az államkasszába. Néhány nap előtt járt le az a terminus, ameddig be kellett jelenteni mindazokat a szavakat, amelyeket az egyes kereskedők használni akarnak. A milánói városi tanácshoz 500 ilyen bejelentés érkezett, ami, tekintetbe véve azt, hogy Milánó Olaszország legélénkebb forgalmu városa, meglehetősen csekély szám.

Az olasz kormány rendelete a kereskedők között valóságos forradalmat okozott. Az üzlet és a nemzeti érzés küzd egymással, minden kereskedőt kivéve. Sokan szívesen kiküszöbölnek az idegen kifejezéseket, azonban attól tartanak, hogy ez az üzleti forgalom kárára menne. Így például a fodrászok ragaszkodnak a francia coiffeur jelzéshez. A bartulajdonosok viszont nem tudják, hogyan nevezzék el üzemeiket, mivel erre az olasz nyelvben nincs megfelelő kifejezés. A sport szót sem lehet megfelelőleg lefordítani, habár egy kereskedő kérésére Róma városi tanácsa már közgyűlést tartott a lefordítás ügyében. Sok kereskedő szívesen eltávolítaná az idegennyelvű feliratokat üzletéről, azonban mitévők legyenek, ha ezek márványba vannak vésve, vagy mozaikból vannak kirakva?

A városi magisztrátusok valóságos fordítóirodák lettek. Egy uri divateikk-kereskedő például a „chic” szót kívánja adómentesíteni azzal a megokolással, hogy ennek már nemzetközi értelme van és így nem nélkülözhető. Egy garázstulajdonos viszont felszólította Róma városi tanácsát, hogy fordítsa le megfelelően a garage szót, mivel nem akar adót fizetni. Az olasz nyelv alapos ismerői szerint ezt a kérdést nehezen lehet teljesíteni.

A szállodások semmi áron sem akarnak eltekinteni a nemzetközi hotel szó használatától,

mivel az olasz albergo kifejezés az idegenekben azt a benyomást kelti, hogy egy harmadrangu vendégfogadóról és nem pedig egy modern nagyszállodáról van szó. A likőr- és pezsgőgyártalajdonosok szorgalmasan ragasztják át palackjaikat, hogy a francia megjelöléseket olasz kifejezésekkel pótolják. A bankok a coupon és cheque szavakat cedola és assegno szavakkal pótolják.

Néhány tréfás ember, vagy sovén hazafi családnevét is bejelentette megadóztatás céljából. Róma városának adóügyi főnöke, a cseppet sem olasz hangzásu névvel bíró Jarach ur, 50 lira adót vetett ki ép úgy saját nevére, mint a többi idegen-névi római polgárokra. Így szórakoznak a fascisták és így akarnak Olaszországból nemzeti államot teremteni.

Ha művészi kivitelű fa vas butort

szokor venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RESZV.-TÁRS. butortermeit
Asztalok furnirszükségeit legolcsóbban itt szerezhetik be

Nagy occasio!

Harisnyák, keztük, kötött kabátok eredeti gyári áron árusítatnak a

SPORT

kötött-szövött áruházban, Cluj

Cal. Reg. Ferdinand 16.

Állami hivatalnokoknak külön engedmény

Leszállított árak

Kiállításra el nem adott tárgyak olcsón vásárolhatók a Keren Kajemet-irodában délelőtt 10-12-ig
Megváltotta-e már ujévi üdvözlését a Keren Kajemet javára? Dija 30 lej

Az Uj Kelet az napilapja. Az Uj Kelet cikk jelölésével. Elfizetési árak félévre 32 Felelős szerkesztő Öromániában és Rador Pub hirdetés

— Kár cserkészünnepe najában tegnap szágos tornavetés is résztvett.

— Ujab körül. Muresán irtuk, a napok jlesztett tett a jait szolgáló lak rekvirálásoknak jövő hét folyam tervvel kapcsol jelent meg, am nosok, mint a A prefektus ny lakáshivatalt ne háztulajdonosok ciót egy új lak fektusnak ez a háztulajdonosok háztulajdonosok egyizben felkere ték azokra az immár békésen rálások ujból va fog. A lakbérlok a Lakbérlok Szó vetség tagjainak a lakáshivatal u napokban tiltako hivni, amelyen f

— Popov foglalta hivata prefektus hazaé átvette a kolozsv

— Nagy ben. Bukarestb a CFR. közpon ki. Azonnal amelyben valam vett és csak a lokalizálni. A k

— Lengye jelentik: Tegnap ide, hogy a jasi tiszteletükre adó visszautaztak L

— Radics zik. Belgrádból je tanácsosn azokról amelyeket a horv tősége ellen lépte miniszter az ülés előtt a következő pártjának akciója lyezeti az ország kormány már nem az eseményeket. B nek államellenes r mányt, hogy a Ra szigoruan lépjen fés érkezett Radie kormány egy hatá szóló törvényt a Radics-párti vezére vétkes kihágásaiké fog következni. A kormány intézkedé fognak irányulni, senki sem bántani, róla, hogy hittek rek igéreteinek.

— Vasuti b vári lakos a pályat az induló vonat ke lábát elvágta. A klinikára.

— Leleplez Brailából jelentik: fedeztek fel, amely tek. Több városi é óztattak.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő dr.
Óromániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucaresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

— Károly trónörökös az országos cserkészünnepen. Bukarestből jelentik: Színájában tegnap tartották meg a cserkészek országos tornaversenyét, melyen Károly trónörökös is résztvett.

— Ujabb bonyodalmak a lakáshivatal körül. Muresán prefektus, mint annakidején megírtuk, a napokban Bukarestben járt, ahol előterjesztést tett a kormányának egy, a lakáshivatal céljait szolgáló lakásbiztosítási felállítására. A lakás-rekiválásoknak újra bevezetése ügyében állítólag a jövő hét folyamán minisztertanács fog dönteni. A tervvel kapcsolatban a prefektusnak nyilatkozata jelent meg, amely körül most egy a háztulajdonosok, mint a bérlők körében izgalmas vita folyik. A prefektus nyilatkozatában kijelentette, hogy a lakáshivatalt nem akarta újra felállítani, de a háztulajdonosok és a bérlők indítottak közös akciót egy új lakástörvény felállítására. A prefektusnak ez a kijelentése egy a bérlők, mint a háztulajdonosok körében megütközést keltett. A háztulajdonosok szövetségének megbízottai ugyanis egy ízben felkeresték a prefektust és figyelmeztették azokra az anomáliákra, amelyeket a városnak immár békésen elhelyezkedett polgársága a rekiválásokról való életbeléptetése által szenvedni fog. A lakbérlet sem kívánják a lakáshivatalt és a Lakbérlet Szövetségének vezetősége nem a szövetség tagjainak intenciói szerint jártak el, amikor a lakáshivatal újjáállítását kérték. A bérlők a napokban tiltakozó közgyűlést szándékoznak összehívni, amelyen felelősségre vonják a vezetőséget.

— Popovicu rendőrprefektus újra elfoglalta hivatalát. Popovicu Valér rendőrprefektus hazaérkezett szabadságáról és ismét átvette a kolozsvári rendőrprefektúra vezetését.

— Nagy tűz a bukaresti vasúti műhelyben. Bukarestből jelentik: Ma éjjel egy óraker a CFR. központi műhelyében nagy tűz ütött ki. Azonnal mentési munkálathoz láttak, amelyben valamennyi fővárosi tűzoltóság résztvett és csak a reggeli órákban sikerült a tüzet lokalizálni. A kár nagysága még ismeretlen.

— Lengyel aviatikusok Jasiban. Jasiból jelentik: Tegnap két lengyel aviatikus érkezett ide, hogy a jasi repülőtelepet megtekintsék. A tiszteletükre adott bankett után az aviatikusok visszautaztak Lengyelországba.

— Radics barátait és pártveit is üldözik. Belgrádból jelentik: A tegnapi esti minisztertanácsban azokról az intézkedésekről tárgyaltak, amelyeket a horvát köztársasági parasztpárt vezetősége ellen léptet életbe a kormány. Az egyik miniszter az ülés után a „Novosti” munkatársa előtt a következőket jelentette ki: Radics és pártjának akciója az utóbbi időben annyira veszélyezteteti az ország nyugalmát és békéjét, hogy a kormány már nem szemlélheti tovább nyugodtan az eseményeket. Radics külföldi akciója és híveinek államellenes magatartása arra késztetik a kormányt, hogy a Radics-párttal szemben erősen és szigorúan lépjen fel. Mintán eddig is számos jelentés érkezett Radicsék államellenes ténykedéséről, a kormány úgy határozott, hogy az állam védelméről szóló törvényt alkalmazza velük szemben. A Radics-párti vezéreket szigorúan meg kell büntetni vétkes kihágásaikért és ez már a közeljövőben be fog következni. A miniszter hangsúlyozta, hogy a kormány intézkedései csupán a pártvezéreket ellen fogják irányulni, míg a békés tömegeket nem fogja senki sem bántani, mintán azok nem tehetnek róla, hogy hittek a demagóg és hitegető pártvezérek ígéreteinek.

— Vasúti baleset. Salamon József kolozsvári lakos a pályaudvaron oly szerencsétlenül esett az induló vonat kereké alá, hogy a kerekék jobblát elvágták. A mentők bevitték a sebészeti klinikára.

— Leleplezett utlevélgár Brailában. Brailából jelentik: Brailában titkos utlevélgárdát fedeztek fel, amelyben hamis utleveleket készítettek. Több városi és rendőrségi tisztviselőt letartottak.

— Letartóztattak egy állomásfőnök-helyettest — aki rabolt. Bukarestből jelentik: Az ügyészség elrendelte a chitillai állomásfőnök helyettesének letartóztatását, mert beigazolást nyert, hogy több rablásnak részese.

— Az új pápai nuncius királyi kihallgatáson. Bukarestből jelentik: Angelo Mario Nunciu, az új pápai nuncius holnap kihallgatáson jelenik meg a királynál, hogy átnyujtsa akkreditáló levelét.

— Az Egyesült-Államok érme az ismeretlen katona emlékére. Bukarestből jelentik: Peter Jay, az Egyesült-Államok bukaresti meghatalmazott minisztere ma kihallgatáson jelent meg a királynál, átnyujtotta az Egyesült-Államok emlékérmét, amelyet az ismeretlen katona síremlékére fognak helyezni. Errekes, hogy a kíséreléssel legutolsó aláírása volt Hardingnak.

— Lakásankét a háztulajdonosok bevonásával. Bukarestből jelentik: Az „Indreptarea” szerint az igazságügyminiszter felhívást intézett a lakók és háztulajdonosok szövetségéhez, hogy az új lakbérleti törvény elkészítése előtt juttassák hozzá kívánásaikat tartalmazó részletes memorandumukat. A lap azt hiszi, hogy a kormány csak a katonák és tisztviselők számára ad továbbra is kedvezményeket, a többi kategória számára a lakásforgalmat teljesen szabaddá teszi. A háztulajdonosok házbéremelését a spekulatív törvény alkalmazásával fogják mérsékelni, illetve fékentangani.

— Szent Eliz. Szabó Imre regénye a napokban jelenik meg a könyvpiacra. Merített papírosra nyomott, számozott és diszkótésű példányokra előjegyzést elfogad az Uj Kelet könyvosztálya. A számozott és szerző aláírásával ellátott kötet ára 250 lej.

— Egy egyiptomi hercegnő rejtelmes halála. Kairóból táviratozzák: Kairóban a napokban rejtelmes dráma játszódott le, melynek áldozata Abbas Halim hercegnő, kinek férje az egyiptomi királyi család tagja. A hercegnő angol származású, neve Miss Harrington, első férjétől elválva Diemal Eddin herceghez ment férjhez, kitől nemsokára elvált és Halim herceg felesége lett. Az ifjú házaspár el akartak utazni Európába. Mikor a hercegnő podgyászait csomagolta, egyszerre lövés dördült el szobájában s mire a személyzet berohant, a hercegnő a padlón feküdt óriási vértócsában és haldoklott. Egyes verziók szerint a hercegnő öngyilkosságot követett el, mások szerint véletlen szerencsétlenség történt. A hercegnő egy revolvert talált a podgyásza között, melyet el akart pakolni és a fegyver véletlenül elsült. A golyó a hercegnő balmellebe hatolt és azonnali halálát okozta.

— Megalakult a nagyváradai Zsirértékesítő Szövetkezet. Nagyváradai tudósítónk jelenti: A nagyváradai Bőrértékesítő Szövetkezet igazgatójának, Keszenbaum Miksának agilis munkájával Nagyváradon megalakult a Zsirértékesítő Szövetkezet, mely tagjaitól napi áron szerzi be s a biharmegyei és nagyváradai gyáraknak olcsón adja át a zsirtermékeket. Keszenbaum mellett a Szövetkezet ügyvezetésében csupa elismert szakemberek kaptak helyet, így Fröhlich János, a Bőrértékesítő társelnöke és Barázky Béla, a husiparoszakosztály elnöke.

— Edison a halhatatlanságról. New-yorkból írják: Edison, a világhírű feltaláló, érdekes nyilatkozatot tett a halhatatlanságról, amikor Harding temetéséről jövet a vasúti kocsiban a tulvilági életéről beszélgetett. Ezt mondotta: Tudjuk, hogy vannak vágyaink és ösztöneink. Vágyaink és ösztöneink közé tartozik az is, hogy ne semmisüljünk meg a fizikai halálban. Vágyunk, tagadhatatlanul vágyunk a halhatatlanságra, az örökkévalóság elérésére. Tagadhatatlan azonban az is, hogy nincsen olyan vágy, amelynek kielégülése ne lehetne ezen a világon s életünk tartalmát tulajdonképpen a vágyaink kielégítéséért való küzdelem adja meg. Ha vágyakozunk enni, van a világon étel, ha vágyakozunk inni, találunk italt, ha vágyakozunk pihenni, az alvással kielégíthetjük ezt a vágyunkat, ha valami ambició ébred fel bennünk, a siker ezereféle formája kínálkozik annak kielégítésére. Minden vágyunk megtalálhatja a maga kielégülését s olyan vágy, amelynek kielégülése képtelenség, nem is ébredhet fel az emberi lélekben. Ha tehát felébred bennünk a halál utáni lét vágya, akkor — én legalább azt hiszem — lennie kell létnek a halál után is.

— Rablógyilkos katona. Vakmerő rablógyilkosság ügyét tárgyalta ma a kolozsvári VI. hadtest bírósága. Costa Lázár volt 31. tüzérezredbeli káplár, oravica lakos 1921 nyarán a román-jugoszláv határon teljesített katonai szolgálatot. Abban az időben a katonai ellenőrzés még nem állott szigorú fegyelmi alapon és a határőrző csapatok egyes katonái igen gyakran visszaéltek hatalmukkal. Így történt az a vakmerő rablógyilkosság is, amelyet ma tárgyal a kolozsvári hadbírószék Szircea hadbíró ezredes elnökletével. A rablógyilkosság tette, Costa Lázár a román-jugoszláv határon átkelni akaró Ponescu Vasilie 18 éves román polgárt, egy gazdag bánági kereskedő fiát fegyveresen megtámadta, aranyórját és aranyláncát elrabolta és hogy büntette ki ne derüljön, a megtámadott fiatal embert szolgálati revolverével szívenlőtte. Az áldozat ott a helyszínen meghalt. Az agyonlőtt Ponescu Vasilie hozzátartozói feljelentették a rablógyilkost az illetékes katonai hatóságnál, azonban a hosszas nyomozás és vizsgálat miatt csak most kerülhetett az ügy főtárgyalásra. A rablógyilkost Oprea István kolozsvári ügyvéd védte. A tárgyalás az egész napon át tartott, mert több mint harminc tanút idéztek be a hadbírószék elé.

*** „Modéles Elegantes” Dr. Fekete né divatszalonja, Mikó-utca 30.** az őszi szezon megkezdte. Legújabb őszi modellek, ruhák és kabátok. Vállal mérték és modell után. Telefon-szám 554.

*** Désen angol, cseh női kabátosztók, plüssök, szövetek, vásznak és menyasszonyi kelenyegkülönlegességek.** Férfitéli kabát, raglán, mikádó és ruhaposztó óriási választékban. Gyermek-intézeti felszerelések Erdélyben a legolcsóbban beszerezhetők **Biró József cégnél Désen.**

*** Advocati dr. St. Chereches-Rotaru & Ioan St. Popescu ügyvédek, Bucaresti, Calea Victoriei Nr. 124. I.**

*** Elhásasodás, köszvény és cukorbetegség esetén a Ferenc József keserűviz javítja a gyomor és a belek működését, élénkíti az emésztést és előmozdítja az anyagcserét.** (7)

*** Kézimunka-előnyomda a Patent Áruházban, Fötér 18.** Legszebb külföldi munkák, feltűnően olcsó árak.

*** Brázay kölni vize a szoba levegőjét fertőtleníti, tisztítja, felfrissíti. Mindenütt kapható.**

Engros

Endetail

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.

Mindenféle poharak, demyonok, palackok,

lámpaárak bármily mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

CLUJ,

Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.

ענגראסס
אונד
ען דעמאל

אתרוגים
לולבים והדסים

ביליגסט צו האבען אין דער פאסערדאנדלונג
דער פירמא **Weinstein & Friedmann, Cluj**

Telefon 81.

Ládagyár

Fióküzlet:
Egeres

Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szétszedett részeken megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb nappi áron 1351

Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyár Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántól-ut) 1 szám

Zsák

Zsineg

HAVAS DEZSŐ
TIMISOARA

Kötél

אין גראסערין פאסטען פרימא גרינישער
אתרוגים לולבים והדסים
אנגעלאנגט פערקויפע ביליג
Josef Friedländer Cluj, Brassai-u. 9.

Közgazdaság

A bukaresti cukorankét. Bukarestből jelentik: A kereskedelmi minisztériumban, mint ismeretes, értekezlet volt az új cukorrezsim megállapítása tárgyában. Az értekezletet Popescu Cézár iparügyi vezérigazgató vezette s azon a hazai cukorgyárak képviselői is résztvettek. A tárgyalásokat folytatni fogják, de azt már is megállapították, hogy az ideai cukortermés tevése fogja a szükségletet és a cukor ára kisebb lesz a világpiacon.

Sztrájkolnak a Club-cipőgyár munkásai. A kolozsvári Club-cipőgyár Rt. munkásai hetvenöt százalékos béremelési követeléssel léptek fel. A munkáltató gyár és a munkások megbízottjai között megindultak a tárgyalások, amelyek a mai napon munkabeszünettel fejeződtek be. A gyár vezetősége ugyanis nem volt hajlandó továbbmenni a harmincszázalékos bérijavításnál. A sztrájkoló munkások száma körülbelül százhusz.

Jugoszlávia dohányjövédékének jövedelme. Belgrádból jelentik: A monopoligazgatóság jövedelme ebben az évben a következőképpen oszlott meg: Dohány 921 millió, só 218 millió, petróleum 135 millió, gyufa 76 millió, cigarettapapíros 60 millió, értékpapírok 145 millió és különféle bevételek 2 millió dinár. Az ideai bevételek 600 millió dinárral többet tesznek ki, mint a tavalyiak.

Nagy ipari tröszt készül Bécsben. Bécsből jelentik: Középeurópa leghatalmasabb ipari trösztje van itt kialakulóban. Camillo Castiglioni egy bécsi és párisi nagybank bevonásával az összes jelentősebb vas- és fém-műveket hatalmas koncernben akarja egyesíteni. Arról van szó, hogy az Alpine Montangesellschaft, a Schoeller-Stahlwerke, Bleckmann, a Krupp-művek, a Felteni és a most már kivülfekvő Krainisch Eisen-Kabelwerke, valamint az Austrian Industrie A.-G. között érdekösség létesül. A hatalmas ipari koncern kiépítésén Castiglioni a legnagyobb csendben, de annál nagyobb szívóssággal dolgozik, úgy hogy nincs kizárva az, hogy a nagystilű vállalkozásnak a bécsi Escomptengesellschaft és a párisi Unio Europeenne bevonásával sikerül megcsinálnia Középeurópa legnagyobb ipari trösztjét, amely Stinneshez hasonlóan diktatórikus hegemoniával bírna.

Csehszlovákia kereskedelmi szerződése. Prágából írják: A Csehszlovákország és Franciaország között létrejött kereskedelmi szerződés azt az intézkedést foglalja magában, hogy a Csehszlovákországon, Hamburgon, Stettinen, Fiumén, Trieszten, Brailán és Galacon át Franciaországba szállított áruk ugyanazt a kedvezményt élvezik, mintha közvetlen Franciaországba küldték volna. Ausztria, Olaszország, Törökország és Svájjal folyamatban levő kereskedelmi tárgyalásokon kívül a csehszlovák kormány az Egyesült-Államokkal is kereskedelmi tárgyalásokat folytat. — Az orosz szovjet-kormányal kötendő kereskedelmi szerződések ügyében az összes érdekeltség bevonásával a prágai csehszlovák kamarában tárgyalások indultak meg, amelyeknek a szerződések előkészítése a céljuk.

Az illetéktörvény előkészületei. Bukarestből írják: A pénzügyminisztériumban most készítik elő az illetékekre vonatkozó új tör-

vénytervezetet. Az előkészítő bizottságba egyetlen erdélyi szakembert nem hívtak meg, holott köztudomású, hogy Erdélyben olyan illetéktügyi szakértők működnek, akik már régebben is jelentős hírnévnek örvendtek és akik az impérium átvétele óta Bukarestben kitűnően beváltak a pénzügyi szolgálatban. Félő, hogy az új törvény nélkülözni fogja azokat a szempontokat, amelyeket az erdélyi jogi és gazdasági élet szempontjából föltétlenül tekintetbe kellett volna venni.

A mai valutapiac

A lej szilárdulása tartósan ígérkezik. Nagyobb kereslet magyar koronában

(Kolozsvár, szeptember 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A svájci frank ma 40-20-on állott és ez az árfolyam kihatott a többi valutákra. Különösebb változást a mai valutapiac semmi irányban nem hozott, mindössze budapesti kifizetésben nyilatkozott meg nagyobb élénkség. Bankkörökben a lej tartósabb szilárdulásán hisznek, nagyobb tranzakciókkal szemben azonban tartózkodón viselkednek az egész vonalon. Prognózist adni elhamarkodott dolog volna. A szokol javulása a kedvező megkötött csehszlovák kereskedelmi szerződésekre vezethető vissza. A fontnak Zürichben való néhány pontnyi esését és a dollár gyöngye lemorzsolódását a görög-olasz konfliktussal akarják megokolni. Ez azonban nem valószínű, mert az olasz lira ma is javuló tendenciát mutat Zürichben.

Szeptember 5-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

8500—9300 külf. magyar koronát,
15000—15800 belf. magyar koronát,
7-91—8.02 francia frankot,
2-50—2-56 svájci frankot,
0-44-25—0-44-28 dollárt,
10-12—10-14 olasz lírát,
31400—31700 osztrák koronát,
15-80—16- cseh koronát,

Valutapiac szeptember 5-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1245, London 1020, Newyork 220, Róma 950, Zürich, 3980 Prága 660, Bécs 32, Budapest 150, Berlin 60.

Bukarest. Valuták: Napoleon 800—805, márka 50—55, léva 170—180, török lira 115—118, font sterling 980—1000, francia frank 1210—1230, svájci frank 40—41, lira 9-25—9-30, drachma 360—380, dinár 210—220, dollár 223—225, lengyel márka 10—11, osztrák korona 32—33, magyar korona 85—90, cseh korona 660—670.

Zürichi nyitás: Berlin 37, Newyork 555¹/₂, Páris 3115, London 2515, Milano 2360¹/₂, Prága 1655¹/₂, Budapest 3¹/₈, Belgrád 585, Bukarest 252¹/₂, Varsó 24, Bécs 78¹/₄, Amsterdam —.

Valutát és Devizát

a legolcsóbban ad, a legmagosabb áron vesz a
Kereskedelmi Hitelintézet
Kolozsvár, Főter 20. Telefon 40 és 229

Az összes őszi divatujdonságok

nagy választékban raktárra érkeztek

HELLER, WEISZ ÉS MOLNÁR

céghez, Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand (v. Wesselényi M.-u.) 6. szám

Gyapju ruhaszö-
vete* 150 lejtől

l-a velour kabát-
kelme 460 lejtől

l-a férfi raglán-
doublé 460 lejtől

Az „Éva“ vásznak egyedüli gyári lerakata

Hölgyek! A Höfer-féle

2. számú bőrpör fehér, rózsaszín és krémszínben a legjobb arcápoló. Izzadságnál, kiütéseknél a Höfer 3. sz. szalicilos bőrpöröt használja.

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

SPORT

Temesvár—Kolozsvár. Vasárnap kerül eldöntésre a Kolozsvár—Temesvár válogatott mérkőzés Temesváron. Temesvár verhetetlennek vélt csapata tavaszal, óriási meglepetésre, 3:1 arányú vereséget szenvedett Kolozsváron. Így ez a mérkőzés revánsjellegű. Temesvár nagyban készülődik a revánsmérkőzésre, melyet Temesváron hatalmas érdeklődés előz meg. Bár Kolozsvár válogatott csapata jelenleg nem a legjobb auspiciumok mellett veszi fel a küzdelmet, mégis bizni lehet a kolozsvári csapat sikeres szereplésében. Kolozsvár színeit a következő csapat fogja képviselni: Szatmári, dr. Hirsch, Krieshoffer, Jakobi, Marcinkovitz, Leitner, Raduch, Barabás, Rakitovszki, Szilágyi és Rosenberg.

A „Sport hírek“ uszóversenye. Vasárnap délelőtt rendezik a „Sport hírek“ heti sportújság első uszóversenyét a városi strandfürdő uszodájában, melyet azután évenként meg fog ismételni. Külföldi nagy sportlapok mintájára — értékes serleget tűz ki vándordíj gyanánt a versenyeken legtöbb pontszámot elért egyesületnek. A versenyen előreláthatólag az ország legjobb erői fognak versenyezni az értékes ezüstserleg, valamint az egyéb gyönyörű díjazásokért. Az érdekes verseny programja egyébként a következő: 35 m. gyermek-

Telefon
2—14

Telefon
3—84

VADÁSZ & COMP.

vízvezeték-, csatornázás- és villamosvilágítás berendezési vállalat. Üzlet: Str. Universitatii (v. Egyetem-u.) 2
Műhely: Str. Baba Novac (v. Bethlen-utca) 11. szám alatt

Villamos vasalók, főzőedények, csillárok, Tungsram-féle izzólámpák, mindennemű szerelési anyagok állandó nagy raktára.

verseny, 50 m. hölgyverseny, 50 m. ifjúsági hátuszás, 50 m. ifjúsági gyorsuszás, 50 m. szenior melluszás, 100 méteres vegyes stafét gyorsuszóstaféta és megért legtöbb ponttal serleget. Nevezéseket számonkénti nevezési 8-ig kell beküldeni.

Két orosz atléta Svédországon keresztül létika hihetetlen fej megtartott atlétikai v atléta 14 m. 60 cm-nyugyan ő 45.13 méter tén világraszóló eredmény csak hihetetlennek ugróteljesítménye, h rása és 15 m. 07. Örök rejtély marad rugók (svédországi sz mint atlétáknak hír

SZÍNHÁZ

Csütörtök: A cigány szor. Rend s B. Sorozats ár Péntek: Tosca. (Me Ferenc együtt helyárrakkal. 2. szám. Előzető a,tókat b

Sch

A kol

Minden

Mode

PÉCH

ORADEA

STR. SAC

Üzle

Husz százalé kedvezmény

G. Frie

verseny, 50 m. hölgyverseny, 50 m. ifjúsági gyorsusztás, 50 m. ifjúsági mellusztás, 50 m. ifjúsági hátusztás, 50 m. ifjúsági oldalusztás, 50 m. szenior gyorsusztás, 50 m. szenior oldalusztás, 100 m. szenior mellusztás, 100 m. szenior hátusztás, 4x50 méteres vegyes staféta, 4x50 méteres ifjúsági gyorsusztásféta és műgrás. A tizenhárom számból elért legtöbb ponttal bíró egyesület véli az értékes serleget. Nevezéseket Sugár Andor címére 10 lej számonkénti nevezési díjjal legkésőbb szeptember 8-ig kell beküldeni.

Két orosz atléta szenzációs eredménye.
Svédországon keresztül kapjuk a hírt az orosz atlétika hihetetlen fejlődéséről. Egy Moszkvában megtartott atlétikai versenyen Serajfov nevű súlyatléta 14 m. 60 cm-ternyire hajította a súlygolyót, ugyan ő 45.13 méteres diszkosz-redményével szintén világraszóló eredményről tett tanúságot. Ugyan csak hihetetlennek tűnik fel Csernikov távolugróteljesítménye, hét méter 32 centiméteres ugrása és 15 m. 07 centiméteres hármassugrása. Örök rejtély marad előttünk ugy az orosz labdarúgók (svédországi szereplésük után ítélve), valamint atlétáiknak hirtelen nagymérvű felfejlődése.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Csütörtök: A cigánysor leánya. (Ujdonság másodszor. Rendszer helyárrakkal. Napibérlet 2. szám, B. Sorozatszám 20.)
Péntek: Tosca. (Medek Anna és dr. Székelyhidy Ferenc együttes vendégjátéka. Felemelt helyárrakkal. Premierrepriz és operabérlet 2. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Sorozatszám 21.)

A színházi iroda hírei:

Pénteken Puccini Toscájában lépnek fel a Magyar Színház illusztris vendégművészei: Medek Anna és dr. Székelyhidy Ferenc. Ez lesz egyúttal bucsufellépésük is. — A legnagyobb sikerű magyar operettek egyikének, a Babavásárnak előkészületei foglaltatják most a színház énekes-személyzetét. Az ötletes, finom, szépenéü operett-ujdonság főbb szerepeit kettős kiosztással tanítatta be a színház. Gitta szerepét Zöldhelyi Anna és Bartók Etel fogják játszani. Sümegi és Réthely, Bányász és Berky szintén felváltva fogják hálás szerepeket játszani. A Babavásár premierje a jövő hét közpén lesz. — Rendkívül érdekes lesz a Bajadér szombati 33-ik előadása. A címszerepet ismét Kolbay fogja játszani, akinek az évában ez az első fellépése. Radjmit először fogja ezúttal Kolozsvárott Tolnay Andor játszani.

MOZGÓK MŰSORA

Egyetem-mozgó: Szeptember 6-án, csütörtök: Tizenhat leány és egy fiú. Romantikus vígjáték hat felvonásban. Filmre alkalmazta Luigi Jereverti. Luciano d'Ambra kitaláló alk. társa.
Uránia-mozgó: Szeptember 6-án, csütörtök: Kismet I. rész. Bákáj s keleti mese a bölcs Harun al Rasid szultán idjéből, négy felvonásban. Főszerepekben: Otis Skinner és Elynor Fair.
Előadások a filmkolosszus részére 5, 7 és 9 órakor.
Apolló-mozgó: Szeptember 6-án, csütörtök: Művészet és szerelm között. Dráma 5 felvonásban. Főszerepekben Carmen Melis, a páratlan szépségű színművésznő. A film világszerte nagy feltűnést keltett.
Előadások a filmkolosszus részére kivételesen 5, fel 7, 8 és fel 10 órakor.

KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare

Női és férfi óvszerek nagy raktára
HAS-PASSAGE — SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK, MŰLÁBAK

Kötött, szövött és norinbergi árúk nagy-kereskedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

Schönberger, Spitz & Co.

A kolozsvári CZELL-Sörgyár gyártmányai:

Hercules

duplamalata tápsör különlegesség és a világos

Monostor sör

utolérhetetlen minőségük miatt vezető márkának bizonyultak

Mindenütt kaphatók!

Mindenütt kaphatók!

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tükroket és butor-üvegeket minden méretben és mennyiségben! Ujrafoncsorozás Kérjen árajánlatot

Üzletváltozás miatt nagy kiárusítás!!

Husz százalék kedvezmény!!

Az összes raktáron levő árúk, ugymint sifonok, férfi és női gypjuszövetek, továbbá női-, férfi- és gyermekharisnyák stb. stb. Rövidáru cikkek!

Husz százalék kedvezmény!!

G. Friedmann Cluj, Cal. Reg. Ferdinand (az Uránia-palotában)

Marocain 3 színben . . .	249
Gyapjuseviot minden színben	145
Chifon, I. minőségű . . .	38
Selyem-jumper	567

★★
Bársonyok minden színben

★★
Silskinplüsch

★★
Biberette-Breitschwantz

★★
Schroll-vásznak
minden szélességben

★★
A legjobb gyártmányú cipők óriási választékban

MISSIR CÉG

cluji fiókjában kaphatók

Lusztig és Nussbacher
cukorkakülönlegességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 ★ Sürgönyc: Juvaere, Cluj
Ékszerárugyártás, nagykereskedés
Fogászati arany és forrasztó ★ Arany, ezüst és platina-beváltási
Kienzle és Schwarzwaldi órák képviselője, gyári lerakata
Csak viszontelárusítóknak!

ber 6
kerül el-
tott mér-
nek vélt
arányu
a mérkö-
ülődik a
hatalmas
válogatott
ok mel-
lehet a
Kolozsvár
lni: Szat-
arcinkie-
szki, Szi-
Vasárnap
sportújság
usztóájá-
ismételni.
értékes
rsenyeken
versenyen
ak verse-
az egyéb
seny pro-
gyermek-
Telefon
3-84
IP.
lági-
r.
állárok,
ennemű
aktára.
a

arcápoló,
használja.
Cluj

EGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK

★ STERNBERG J. ★ ORADEA-MARE PIAȚA UNIRII

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket egyszeri közlési díja szavanként 2 lej. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lej. Leghísebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lej. Jelleges hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok Felyi hírdetésnél a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetés díj kivül 2 lej 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Írógépek

és kellek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalok.
1870 Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. sz. Telefon 493.
Finkler Antal

Pályázati hírdetmény

A Ludoşul de muraşi aut. ort. izr. hitk. iskolaszéke pályázatot hirdet az üresedésben levő elemi okl. tanítói állásra. Pályázhatnak oly okl. tanítók, kik a román nyelvet tökéletesen birják. Fizetés meggyezés szerint. Természetbeni lakás. Az állás azonnal elfoglalandó. Meghívottaknak az utiköltséget megtérítjük.

Ludoşul de Mureş, 1923. aug. hó.

Weinstein Simon jegyző

Fényes Lipót isk. széki elnök

Keresünk agilis utazót

fix fizetéssel, aki a vas- és acélszakmában be van vezetve. Ajánlatok Eugen Grosz si Comp. céghez, Oradea-Mare, intézendők. 6179

Amerikába utazók gyorsan elsajátíthatják az angol nyelvet Cal. Viktoriei (Kossuth L.) 29. az emeleten. 6177

Szeszes vashordókat négy és két hektoliterest keresek megvételre. — Hirschhorn J. Matei, Szászlekenec. 6178

Négy szoba, konyha, modern ház nagy kerttel, beköltözhető, 250 ezer lej készpénzért eladó. Érdeklődni Danzingernél, Szentegyház-u. 20. vagy 5-45 telefonszám alatt. 6182

Két iskolás intelligens zsidó gyermek teljes ellátást kaphat zongorahasználattal. Cím a kiadóban. 6180

Butor! Legolcsóbb bevásárlási forrás. Klein Izsák, Unió-u. 21. 1581

Fenyőörök és bányafára Szamos völgyéről kér ajánlatot Cluj, Postafiók 16 6163

Két szoba, konyha melékelyiségekkel kerestetik. Lelépést fizetek. Ajánlatok „Sürgős” jellegre a kiadóba. 6171

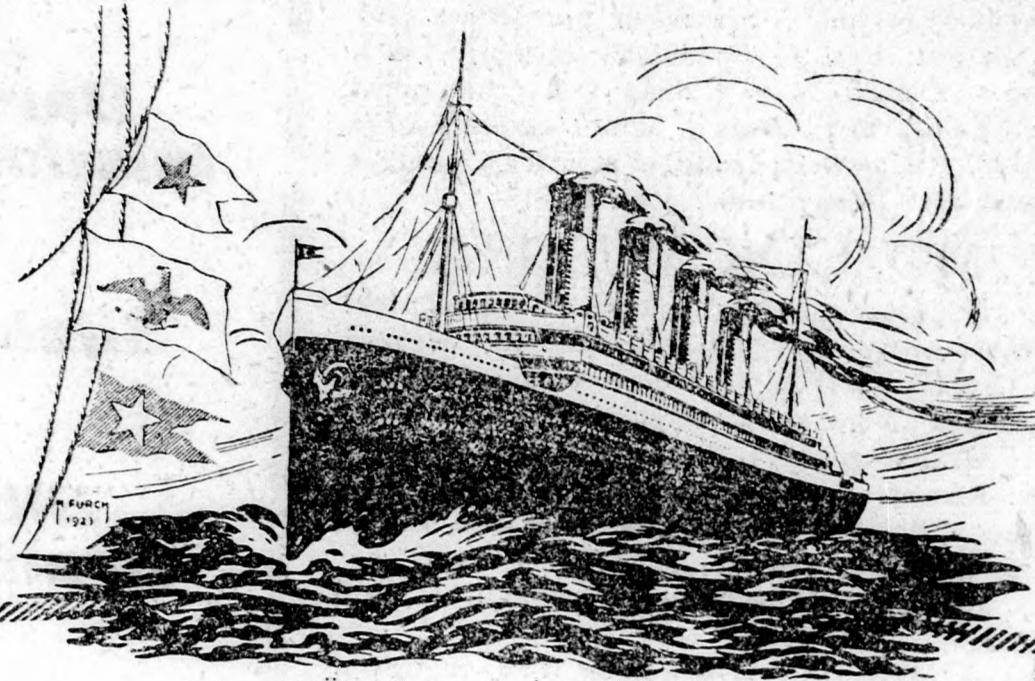
Főter közelében különbejáratu butorozott szobát keresek. Leveleket „Különbejáratu” jellegre a kiadó továbbít.

Felozlott papirkereske. dős papir- és írószerekészlete mult évi árban eladó. Leltár Schwartz, Reg. Ferdinand 112., megtekinthető. 6123

Kereskedelmi és ipari nyomtatványokat:

- körleveleket
- cégekártyát
- levélpapírost
- számlát

legolcsóbb árban feltűnően elegáns kivitelben készit a Kadima-nyomda Rt.

KÖZVETLEN ÚTVONALAK
BUKAREST - TEMEŞVÁR - NAGYVÁRAD ÉS HALMITÓL.
Hamburg-Bréma - Amerika-Kanada - Antwerpen - Argentiniá - Cherbourg - Braziliába

HETENKINT 3 - SZORI HAJÓINDULÁSSAL AMERIKA-ÉS KANADÁBA
GYORS, KÉNYELMES ÉS BIZTOS. A 2 ÉS 3 OSZTÁLY BERENDEZÉSE 2-4. VAGY 6 SZEMÉLYES KÜLÖN KABINJAIVAL FELÜLMULHATATLAN. ELSŐRENDŰ NÉMET KONYHA ÉS KISZOLGÁLÁS.
PROSPECTUST ÉS HAJÓMENETRENDÉT INGYEN ÉS BERMENTVE KÜLD
N. BRÜCK & CO
BUKAREŞT
ROMANIA LEGNAGYOBB HAJÓUGYVÉRSÉGE
DIJTALAN FELVILÁGOSÍTÁS ÚTLEVÉL-ÉS VIZUMÜGYKÉBEN.
LEVELEZÉS MINDEN NYELVEN - ÍRJATOK AZONNAL!

S. Eisenstädter
Cluj, Calea Victoriei 2
Szőrmeárúház

Sportkabátok és bundákban nagy választék

Figyelem a pontos címre!

Weisz Siegfried

kalap és uridivat áruházába Cluj, Cal. R. Ferdinand 6
megérkeztek a legújabb őszi kalapujdonságok!!
Férfi „Gyukits” keménykalap míg a készlet tart Lei 550.—
I-a nyulszőr keménykalap Lei 360.—
I-a gyapju keménykalap Lei 235.—
Nagy választék férfi fehérműben!

Agyag és Vegyipar Rt. Szatmár
Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontzsír, műtrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gépszirt, téglát stb. **Vesz:** csontot, száraz és vizes húslejt, nyers és olvasztott fagyut

Épületüvegezés, képkerekezés,
kávéházi, vendéglői, háztartási cikkek, demionok, táblaüveg, lámpaárúk és porcellánedényekből legolcsóbb beszerzési forrás
Ausländer Rudolfnál
Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferdinand (v. Ferenc J.-ut) 37. sz. alatt, az Uránia palota mellett.
Engros! Endetail!

ארטה כשר ארטה כשר

Szalámi

és mindennemű felvágottak a legolcsóbb napi árban állandóan frissen kaphatók:
Lebovies szalámigyár
Cluj, Str. G. Baritiu (Malom-u.) 8. sz. Árjegyzék és ארטה כשר kívánatra ingyen

Rézmuves, rézöntő és gépjavitó műhely
CLUJ, Széchenyi-tér 32.
KOROM J. 1465

Grünwald üvegcsiszolda Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek. — **Oradea-Mare** és tükörgyár Épületüvegezési vállalat — Ujrafoncsorozás — Finntükrök Strada Gerliczy 16. szám

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, str. Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 13 sz. u.

SZFERKESZTŐSÉG
HIVATAL ÉS N
Cluj, Kolozsvár,
L. Pop (Brassay-
Telefon: Szerk
és kiadóhivatal
Zs. N. Sz. —
A kéziratok kiz
szerkesztőségne
zendők. Kézirat
adunk vis

Cluj-Kolozsv

Hova
Orvosok
canossát az ad
tikus számok
masak, hogy
pedig véresen
után lateiner
kiméletlen szá
sulyos pénzbir
rokat, mert d
szintjüket kul
mint ahogyan
diktálja. Mint
mert szerencs
bet is kereste
arra is jutott,
tegség és öreg
A keres
ségük után is
mibe veszik t
teszik a ker
rosok, kik ha
nyednek, na
zökká lépne
előtt, melye
kal sujtják
riumtulajdon
és jaj nekik
jobbna kifejle
adózni. Az
mintha a bi
peresi bosszu
fizetett exper
De be
más, messze
Mi nemcsak
jából itéljük
a természet
összehasonlít
ékkor különö
az adóbizotts
pelnek, akik
feltenni: me
alá tartozol
akiknél, ha
kérdés is sze
lyen fajhoz t
Ha csak
a szavunkat,
gazdálkodás
bebizonyítan
állami finán
megköti a ké
kifejlődését.
a fejlődést es
ják, melyeke
sére, a keres
bálására, az
zésre fordít.
nek nincsen
a másakra él
az eladási
zés lehetőség
büntetésekke
téka árát ne
amely hiány
és ezek vég
igazodják, ar
nok és lassu
rendelkezik
amellyel a m
tudja magát.
ciót csak órá
tényezőket is
lyeket kereél
nem adhatja
rosszabb eset
az adóval, m
lammal szem
szintjét. Az
keres, még a
ellenértékét